USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2020/1884

ze dne 14. května 2020

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie za rozpočtový rok 2018, oddíl VIII — Evropský veřejný ochránce práv

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2018, oddíl VIII – Evropský veřejný ochránce práv,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0028/2020),

A. vzhledem k tomu, že v rámci postupu udělování absolutoria hodlá orgán příslušný k udělení absolutoria klást zvláštní důraz na další posilování demokratické legitimity orgánů a institucí Unie zlepšováním transparentnosti a odpovědnosti, uplatňováním konceptu sestavování rozpočtu podle výkonnosti a řádným řízením lidských zdrojů;

1. s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr ve své zprávě o roční účetní závěrce evropského veřejného ochránce práv (dále jen „veřejný ochránce práv“) za rozpočtový rok 2018 neshledal žádné významné nedostatky v kontrolovaných okruzích, jež se týkaly lidských zdrojů a zadávání zakázek;

2. bere na vědomí skutečnost, že Účetní dvůr dospěl k závěru, že platby za rozpočtový rok končící dnem 31. prosince 2018 v oblasti správních výdajů veřejného ochránce práv nebyly ve svém celku zatíženy významnými chybami a že zkoumané systémy dohledu a kontroly byly účinné;

3. jako všeobecnou připomínku vyslovuje politování nad tím, že kapitola 10 („Správa“) výroční zprávy Účetního dvora má dosti omezený záběr a závěry, jakkoli je okruh 5 víceletého finančního rámce („Správa“) považován za oblast výdajů s nízkým rizikem;

4. bere na vědomí, že Účetní dvůr vybral vzorek 45 operací všech orgánů a institucí Unie z okruhu 5 „Správa“ víceletého finančního rámce; konstatuje, že vzorek byl sestaven tak, aby byl reprezentativní pro rozpětí výdajů spadajících do okruhu 5, který představuje 6,3 % rozpočtu Unie; poukazuje na to, že z výsledků práce Účetního dvora vyplývá, že správní výdaje jsou spojeny s nízkým rizikem; domnívá se nicméně, že počet operací vybraných ve vztahu k „ostatním orgánům a institucím“ není dostatečný, a žádá Účetní dvůr, aby počet kontrolovaných operací zvýšil alespoň o 10 %;

5. vítá skutečnost, že veřejný ochránce práv následuje osvědčené postupy a stanovil lhůtu pro odevzdání výroční zprávy o činnosti na 31. března roku následujícího po předmětném účetním období; vítá proto skutečnost, že veřejný ochránce práv přijal svou výroční zprávu o činnosti před 28. březnem, čímž orgánu příslušnému pro udělení absolutoria poskytl více času na důkladné prověření zprávy a řádné provedení postupu udělování absolutoria;

6. zdůrazňuje, že rozpočet veřejného ochránce práv je čistě administrativní a v roce 2018 činil 10 837 545 EUR (oproti 10 905 441 EUR v roce 2017), což znamená pokles o 67 896 EUR (0,62 %); vítá celkově obezřetné a řádné finanční řízení veřejného ochránce práv v rozpočtovém roce 2018; konstatuje, že 95,33 % veškerých prostředků bylo přiděleno na závazky (oproti 93,91 % v roce 2017) a 91,33 % na platby (oproti 86,20 % v roce 2017);

7. bere na vědomí zlepšení týkající se prostředků přenesených z roku 2018 do roku 2019 ve výši 433 865,17 EUR (4 % rozpočtu na rok 2018), zatímco přenos prostředků z roku 2017 do 2018 činil 841 340,68 EUR (7,71 % rozpočtu na rok 2017);

8. shledává však nevyužité prostředky v několika rozpočtových položkách, jako jsou „výjezdní schůze“ (rozpočtová položka B3-030), kde nebylo využito 13 514,61 EUR ze 45 000 EUR, „publikace“ (rozpočtová položka B3-210), kde nebylo využito 47 530,48 EUR z 161 100 EUR, apod.; připomíná, že jsou zapotřebí opatření, která by minimalizovala nadhodnocování rozpočtu;

9. bere na vědomí omezené zdroje, jimiž veřejný ochránce práv disponuje, přičemž musí zvládnout stále vzrůstající objem práce; podporuje žádost veřejného ochránce práv, aby byl plán pracovních míst harmonizován se skutečnými potřebami a objemem práce tím, že budou určeny úkoly trvalé povahy, které by měli vykonávat stálí zaměstnanci; bere na vědomí, že plán pracovních míst v roce 2018 obsahoval 82 míst (oproti 77 místům v roce 2013); žádá veřejného ochránce práv, aby v návaznosti na reorganizaci a přerozdělení úkolů podal zprávu o případném zvýšení efektivity;

10. vybízí úřad veřejného ochránce práv ke spolupráci s ostatními orgány a institucemi Unie za účelem omezení výdajů; připomíná, že pokud jde o překlady, nemá veřejný ochránce práv vlastní interní překladatele, a spoléhá proto v tomto směru na Evropský parlament a na Překladatelské středisko pro instituce Evropské unie; bere však na vědomí, že se náklady na překlad v roce 2018 zvýšily – veřejný ochránce práv vydal za překlad 343 771 EUR (oproti 262 631 EUR v roce 2017);

11. vítá příkladně vyvážené zastoupení žen a mužů ve vedoucích pozicích, které zastávají čtyři ženy a čtyři muži; konstatuje však, že 65 % z celkového počtu pracovníků představují ženy, zatímco mužů je pouze 35 %; vybízí k tomu, aby pracovní prostředí úřadu veřejného ochránce práv bylo z hlediska zastoupení žen a mužů vyváženější;

12. v souvislosti s geografickou vyvážeností na řídících pozicích konstatuje, že v roce 2018 bylo na těchto pozicích u veřejného ochránce práv zastoupeno šest různých státních příslušností (irská, italská, německá, polská, řecká a švédská), zatímco v roce 2013 jich bylo osm (britská, dánská, irská, německá, polská, portugalská, rakouská a řecká); bere na vědomí skutečnost, že celkový počet řídících pozic byl mezi lety 2013 a 2018 snížen z jedenácti na osm; vyzývá veřejného ochránce práv, aby nadále usiloval o geografickou vyváženost, avšak s přihlédnutím k malému rozsahu úřadu veřejného ochránce práv a jeho specifickým klíčovým činnostem;

13. vítá přínos veřejného ochránce práv z hlediska genderové politiky, lituje však rozdílu v průměrném počtu dní odborné přípravy v závislosti na pohlaví: 6,80 v případě mužů a 5,90 v případě žen;

14. bere na vědomí skutečnost, že nadále probíhá provádění rámce politiky lidských zdrojů z roku 2017, a to přijetím nových pravidel pro nábor dočasných pracovníků, rozhodnutí o částečném pracovním úvazku a napracovaných hodinách a antidiskriminační politiky a politiky pro rovné zacházení; bere na vědomí další iniciativy zaměřené na zlepšování výběrových řízení a opatření, jako jsou studijní návštěvy a výměnné programy pro zaměstnance;

15. vybízí veřejného ochránce práv, aby i nadále rozvíjel dlouhodobý rámec politiky v oblasti lidských zdrojů, který se bude zaměřovat na rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, celoživotní poradenství a rozvoj kariéry, vyvážené zastoupení žen a mužů, nediskriminaci, práci z domova, zeměpisnou rovnováhu a nábor a začleňování osob se zdravotním postižením u zaměstnanců jeho úřadu;

16. se zájmem bere na vědomí, že veřejný ochránce práv vyzval s ohledem na své interní činnosti Evropské fórum zdravotně postižených, aby nabídku stáže u veřejného ochránce práv šířilo prostřednictvím svých kanálů, aby byly ke kandidatuře podníceny osoby se zdravotním postižením; bere na vědomí změnu formuláře žádosti, který nyní obsahuje otázku, zda žadatel během výběrového řízení potřebuje přiměřené ubytování;

17. vítá skutečnost, že byla v rámci standardů vnitřní kontroly veřejného ochránce práv přijata opatření k provádění rozhodnutí o prevenci obtěžování a že byli určeni pracovníci odpovědní za etické záležitosti (jeden v Bruselu a jeden ve Štrasburku) a členové smírčího výboru; bere na vědomí skutečnost, že se všichni pracovníci v září 2018 zúčastnili povinného školení o etickém chování, včetně prevence obtěžování a že v listopadu 2018 proběhlo zvláštní školení pro vedoucí oddělení;

18. vítá uplatňování příručky zaměřené na etiku a správné chování, jež byla přijata v roce 2017 a je určena zaměstnancům veřejného ochránce práv – tato příručka vyžaduje, aby noví zaměstnanci vyplnili formulář prohlášení o zájmech, a poskytuje zaměstnancům opouštějícím úřad informace o jejich povinnostech;

19. vyjadřuje politování nad tím, že zpráva veřejného ochránce práv o opatřeních v návaznosti na usnesení o udělení absolutoria za rok 2017 pouze uznává připomínky Evropského parlamentu k většině uvedených bodů, avšak bez dalších podrobností; zdůrazňuje, že tato zpráva je pro Výbor pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu zásadní, a vyzývá veřejného ochránce práv, aby do příští zprávy o návazných opatřeních začlenil nezbytné odpovědi a vysvětlení k uvedeným bodům;

20. bere na vědomí, že se v roce 2018 nepodařilo dosáhnout klíčového ukazatele výkonnosti veřejného ochránce práv, pokud jde o celkové splnění ambiciózního 90% cíle; konstatuje, že míra vyřízených stížností činila 81 % (oproti 85 % v roce 2017), zatímco u šetření ve veřejném zájmu činila 85 % (oproti 79 % v roce 2017); uznává, že posledně uvedená míra je významná, jelikož její splnění bude mít pravděpodobně přínos pro větší počet lidí;

21. podporuje záměr veřejného ochránce práv ještě více spolupracovat s Evropským parlamentem, aby bylo zajištěno, že bude informován o případech nedodržování povinností, zejména pokud jde nesprávný úřední postup zjištěný při vyšetřování nebo o záporné reakce orgánů a institucí na doporučení veřejného ochránce práv; domnívá se, že tyto informace, poskytnuté v souhrnném a strukturovaném formátu, by byly nesmírně cenné pro Výbor pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu; bere však na vědomí potvrzení veřejného ochránce práv, že celkově mají orgány a instituce tendenci jednat s jeho úřadem konstruktivně;

22. zdůrazňuje skutečnost, že výsledky všech tří složek klíčového ukazatele výkonnosti 7 (účinnost: složený ukazatel pro vyřizování stížností a šetření) splňují stanovené cíle, nebo je přesahují; konstatuje, že podíl šetření uzavřených do šesti měsíců činí 57 % a do osmnácti měsíců 88 % (cíle: 50 % a 80 %) a že třetí složka, tj. podíl rozhodnutí o přípustnosti přijatých do jednoho měsíce, výrazně vzrostla ze 69 % v roce 2016 na 86 % v roce 2017 a v roce 2018 dosáhla 90% cíle;

23. bere na vědomí, že průměrná doba pro vyřízení všech kategorií stížností se zvýšila na 79 dní v roce 2018 (oproti 64 dnům v roce 2017), zatímco průměrná doba pro uzavření šetření se v roce 2018 snížila na 255 dní (oproti 266 dnům v roce 2017 a 369 dnům v roce 2013); bere však na vědomí 53% nárůst počtu šetření zahájených na základě stížností, která byla uzavřena, čímž se vysvětluje prodloužení průměrné doby pro vyřízení všech kategorií stížností;

24. konstatuje, že v roce 2018 významně vzrostl počet stížností spadajících do mandátu úřadu (880, oproti 751 v roce 2017) (+ 17 %) poté, co se již v roce 2017 jejich počet zvýšil o 5,5 %; konstatuje, že bylo zahájeno 482 šetření na základě stížnosti, zatímco v roce 2017 jich bylo 433 (+ 11 %) a že 534 šetření zahájených na základě stížnosti bylo uzavřeno (oproti 348 v roce 2017, jedná se tedy o 53% nárůst); konstatuje, že nárůst počtu zahájených i uzavřených šetření částečně odráží skutečnost, že kvůli reklasifikaci je nyní řada případů, které by byly dříve klasifikovány jako případy, u nichž „není důvod k šetření“, nyní uzavírána jako „šetření, v nichž nebyl zjistěn nesprávný úřední postup“;

25. bere na vědomí výsledky šetření uzavřených veřejným ochráncem práv v roce 2018, kdy a) v 254 případech „nebyl zjištěn nesprávný úřední postup“ (46,6 %), b) 221 případů „vyřešil dotčený orgán – návrhy byly přijaty – bylo nalezeno řešení“ (40,6 %), c) v 58 případech „nebylo opodstatněné další šetření“ (10,3 %), d) v 29 případech byl „zjištěn nesprávný úřední postup“ (5,3 %) a e) 10 případů spadalo do kategorie „ostatní“ (1,8 %); je si vědom toho, že základním úkolem veřejného ochránce práv je zajišťovat, aby správa Unie sloužila veřejnému zájmu, a pomáhat všem, kteří čelí problémům s orgány nebo institucemi Unie;

26. konstatuje, že od roku 2013 jsou podrobnosti týkající se služebních cest veřejného ochránce práv, včetně nákladů, účelu a doby jejich trvání, zveřejňovány na jeho internetových stránkách; bere na vědomí skutečnost, že v roce 2018 činily náklady na služební cesty 27 206,79 EUR (oproti 30 592 EUR v roce 2017); opakuje, že z důvodu transparentnosti by měl být do výroční zprávy o činnosti začleněn seznam služebních cest, které byly v daném roce vykonány;

27. bere na vědomí iniciativu „cena za řádnou správu“, která je přínosná tím, že formálně uznává dobrou práci, podporuje sdílení osvědčených postupů mezi orgány a institucemi a slouží jako inspirace pro budoucí projekty; vítá spolupráci s Evropskou sítí veřejných ochránců práv, dalšími orgány členských států a mezinárodními sítěmi a organizacemi s cílem stanovit a prosazovat nejvyšší normy;

28. vítá opatření, která veřejný ochránce práv přijal ke zlepšení kybernetické bezpečnosti a ochrany údajů, jako jsou školení v oblasti bezpečnosti informační a komunikační technologie, vypracování postupů pro řešení porušení ochrany osobních údajů a vedení včasných konzultací s pověřencem pro ochranu osobních údajů a evropským inspektorem ochrany údajů k zajištění toho, aby u projektů bylo soukromí chráněno již od návrhu; žádá veřejného ochránce práv, aby nadále podával zprávy o provádění jednotlivých probíhajících opatření, včetně vytvoření vzoru pro posouzení dopadu na soukromí a ústředního rejstříku záznamů o úkonech zpracovávání údajů;

29. uznává, že svobodný a otevřený software může mít pro veřejného ochránce práv přidanou hodnotu; zdůrazňuje zejména jeho význam pro zvyšování transparentnosti a skutečnost, že zamezuje závislosti na jednom poskytovateli; uznává rovněž jeho potenciál z hlediska zvyšování bezpečnosti, neboť umožňuje nalézat a opravovat nedostatky; důrazně doporučuje, aby byl veškerý software vyvíjený pro tuto instituci zpřístupňován na základě svobodné a otevřené softwarové licence;

30. zdůrazňuje, že je důležité upozorňovat občany Unie na možnost obrátit se v případě nesprávného úředního postupu na veřejného ochránce práv; bere na vědomí dlouhodobé úsilí veřejného ochránce práv o zvýšení viditelnosti úřadu prostřednictvím takových nástrojů, jako jsou nové internetové stránky spuštěné v roce 2018, které obsahují upravené rozhraní pro případné stížnosti a uživatelsky vstřícnou vyhledávací funkci; bere na vědomí nové video upozorňující na témata, jako je přístup k informacím, problémy s financováním Unie a transparentnost při lobování; konstatuje, že na twitterovém účtu veřejného ochránce práv došlo k 17% nárůstu odběratelů, na účtu LinkedIn se jejich počet zvýšil o 13 % a na Instagramu došlo k výraznému nárůstu odběratelů o 61 %; dále vybízí k používání svobodných otevřených platforem sociálních sítí s vlastním hostováním, které věnují zvláštní pozornost ochraně uživatelských dat;

31. vybízí veřejného ochránce práv, aby pokročil s ucelenou politikou digitalizace svých služeb;

32. vítá vytvoření pokynů pro používání sociálních sítí ve spolupráci s ostatními orgány a institucemi Unie a výměnu osvědčených postupů k řešení výzev, jimž orgány a instituce Unie čelí, pokud jde o rozsáhlejší využívání sociálních sítí a jejich vystavení těmto sítím;

33. vybízí úřad veřejného ochránce práv, aby i nadále usiloval o snižování své environmentální stopy, například podporou digitalizace s cílem snížit spotřebu papíru, omezováním služebních cest díky podpoře používání videokonferenčního zařízení a vybízením k používání veřejné dopravy; žádá, aby rozhodnutí o udělení absolutoria za rozpočtový rok 2019 obsahovalo více informací o provádění těchto činností;

34. zdůrazňuje opakovanou žádost Evropského parlamentu, aby byl revidován statut evropského veřejného ochránce práv s ohledem na nové skutečnosti a výzvy; konstatuje, že poslední revize proběhla v roce 2008 a že v únoru 2019 bylo konečně přijato usnesení o návrhu nařízení Evropského parlamentu, kterým se stanoví pravidla a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv (statut evropského veřejného ochránce práv); konstatuje, že je na veřejném ochránci práv, aby přijal prováděcí ustanovení k tomuto nařízení; žádá veřejného ochránce práv, aby o těchto záležitostech informoval v příští výroční zprávě o činnosti;

35. vítá skutečnost, že veřejný ochránce práv provedl šetření týkající se řešení „případů otáčivých dveří" a přezkoumal, jakým způsobem 15 orgánů a institucí Unie (včetně Evropského parlamentu, Rady a Soudního dvora) zveřejňuje informace o případech, kdy jejich vedoucí pracovníci požádají o svolení přijmout externí zaměstnání, včetně prověření toho, jak často jsou tyto informace zveřejňovány a jaké je jich zaměření a obsah; konstatuje, že veřejný ochránce práv zjistil, že o významu přísných prováděcích pravidel v této oblasti existuje vysoká informovanost, přesto však vydal některé návrhy na zlepšení; vítá záměr veřejného ochránce práv uskutečnit v roce 2020 navazující šetření;

36. blahopřeje veřejnému ochránci práv k zavedení nového interního zrychleného řízení pro řešení stížností týkajících se přístupu k dokumentům; bere na vědomí skutečnost, že v rámci nového systému jsou rozhodnutí o stížnostech přijímána třikrát rychleji než ve standardním řízení; žádá veřejného ochránce práv, aby s ostatními orgány a institucemi Unie sdílel výsledky svého hodnocení účinnosti tohoto nového postupu;

37. vítá spolupráci veřejného ochránce práv s Evropským úřadem pro boj proti podvodům na případech, které byly předloženy oběma organizacím; bere na vědomí přímý kontaktní kanál, jenž pomáhá zabraňovat zdvojování šetření a který v roce 2018 přinesl první výsledky;

38. vyzdvihuje veškerou práci, která byla vykonána v posledních letech v oblastech, jako je sestavování rozpočtu podle výkonnosti, etický rámec se všemi souvisejícími pravidly a postupy, rozšířené komunikační činnosti a rostoucí počet opatření ke zvýšení transparentnosti; vítá značný počet interinstitucionálních dohod o poskytování služeb a o spolupráci; poukazuje na význam spolupráce a sdílení zkušeností mezi unijními orgány a institucemi; navrhuje, aby byly analyzovány možné formální činnosti podporující vytváření sítí v různých oblastech s cílem sdílet osvědčené postupy a vyvíjet společná řešení.